

**Sihtasutuse Eesti Teadusagentuur
hindamisnõukogu tegevuse aruanne**

Aruanne hõlmab Eesti Teadusagentuuri hindamisnõukogu tegevust perioodil 05.02.2020-31.01.2023

Eesti Teadusagentuuri hindamisnõukogu kinnitas aruande 19. jaanuaril 2023 (protokoll nr 144)

Sissejuhatus

Ülevaade kirjeldab hindamisnõukogu viienda koosseisu tegevusi kolme aasta jooksul, 2020. aasta veebruarist kuni 2023. a jaanuarini. See on ETAGi hindamisnõukogu viies sedalaadi aruanne. [Esimene aruanne](#) koostati ETAGi hindamisnõukogu esimese koosseisu tegevusperioodi kohta aastatel 2012-2014, [teine aruanne](#) teise koosseisu tegevusperioodi kohta aastatel 2015-2017, [kolmas aruanne](#) kolmanda koosseisu tegevusperioodi kohta aastatel 2018-2019 ning [neljas aruanne](#) neljanda koosseisu tegevusperioodi kohta aastatel 2019-2020.

Hindamisnõukogu eelmise kahe koosseisu tegevusperioodid kestsid seoses ümberkorraldustega ETAG-i hindamisnõukogu moodustamist puudutavates riiklikes regulatsioonides vastavalt üks aasta ja üks kuu ning üheksa kuud. Viienda koosseisu kolmeaastase tegevusperioodi kinnitas haridus- ja teadusminister Mailis Reps 5. veebruaril 2020 vastavalt „Eesti Teadusagentuuri hindamisnõukogu moodustamise kord ja töökord“ määrusele.

Hindamisnõukogu ülesanded, koosseis ja töökorraldus

Hindamisnõukogu ülesanded ja koosseis

Tulenevalt haridus- ja teadusministri 27.12.2011. a määrusest nr 74 „[Eesti Teadusagentuuri hindamisnõukogu moodustamise kord ja töökord](#)“ on hindamisnõukogu peamine ülesanne uurimistoetuste taotluste järjepidev, asjatundlik ja sõltumatu hindamine, mille alusel langetab ETAG uurimisprojektide rahastamisotsused. Lisaks, osaleb hindamisnõukogu vastavalt vajadusele ka teiste ETAG-ile seadusega pandud ülesannete täitmisel.

Hindamisnõukogu viienda koosseisu kinnitas kuni kolmeks aastaks haridus- ja teadusminister, tuginedes nimetamiskogu ettepanekule. Järgmise koosseisu ettepaneku teeb samuti nimetamiskogu, mille kinnitab haridus- ja teadusminister 2023. aastal.

Hindamisnõukokku kuuluvad eri teadus- ja arendustegevuse valdkondade rahvusvaheliselt tunnustatud teadlased, kelle senine tegevus Eesti teaduse edendamisel on silmapaistvalt kõrge tasemega ja vastavuses heade akadeemiliste tavadega ning teaduseetika põhimõtetega. Hindamisnõukogu liige ei esinda oma asutust vaid kogu Eesti teaduse huve. Igas teadusvaldkonnas, mida [Frascati käsiraamatu 2015](#) järgi on kokku kuus, kuulub hindamisnõukogusse vähemalt kaks liiget. Hindamisnõukogu esimeheks on ametikoha järgi ETAG-i juhatuse esimees ja tema volitused on seotud tema ametiajaga. Hindamisnõukogu esimees ei ole hääleõiguslik, kuid tema roll on hindamisnõukogu koosolekuid juhatada. Hindamisnõukogu valib oma liikmete seast aseesimehe, kes esimehe volitusel saab kokku kutsuda ning juhtida hindamisnõukogu koosolekuid. Hindamisnõukogu tööd toetab ETAGi teadus- ja arendustegevuse rahastamise osakond (vanasti uurimistoetuste osakond).

ETAG-i hindamisnõukogu esimene koosseis tegutses perioodil 1.03.2012-28.02.2015, teine perioodil 1.03.2015-28.02.2018, kolmas koosseis perioodil 1.04.2018-31.05.2019, neljas koosseis 15.05.2019–3.01.2020 ja viies koosseis 05.02.2020-31.01.2023, mis on selle aruande aluseks olev aruandlusperiood.

ETAG-i hindamisnõukogu viiendasse koosseisu kuulused

1. Anu Noorma, hindamisnõukogu esimees (alates 01.04.2021)
2. Andres Koppel, hindamisnõukogu esimees (30.08.2012- 31.12.2020)

3. Allen Kaasik
4. Anne Kahru
5. Ivar Kruusenberg
6. Ivo Leito
7. Jarek Kurnitski
8. Liisi Keedus
9. Lili Azin Milani
10. Marika Mänd
11. Markus Vetemaa
12. Marten Seppel
13. Peeter Ross
14. Tiina Nõges
15. Tiit Tammaru, (hindamisnõukogu aseesimees)
16. Toomas Rõõm
17. Urmas Varblane
18. Veiko Lember
19. Veronika Zadin
20. Virve Sarapik
21. Ülle Kotta
22. Eduard Petlenkov (asendusliikmena)
23. Maris Laan (asendusliikmena)
24. Tõnis Timmusk (asendusliikmena)

Hindamisnõukogu asendusliikmed olid:

- Andero Uusberg
- Arvo Viltrop
- Asko Lõhmus
- Aveliina Helm
- Eduard Petlenkov
- Ellu Saar
- Els Heinsalu
- Eneken Laanes
- Ester Oras
- Heli Valtna
- Katrin Õunap
- Krista Fischer
- Kristin Kuutma
- Kristjan Tabri
- Lauri Mälksoo
- Maris Laan
- Riina Aav
- Tõnis Timmusk
- Ülo Mander

Liikmete uurimistoetuste taotlusvoorudes taotlemiste tõttu osalesid hindamisnõukogu töös asendusliikmed Eduard Petlenkov (alates 2020), Maris Laan (2022) ja Tõnis Timmusk (2022).

Hindamisnõukogu töökorraldus

Hindamisnõukogu töövorm on koosolek. Kõik koosolekud protokollitakse ja protokoll kinnitatakse järgmisel koosolekul. Koosolekud toimuvad vähemalt neli korda aastas. Kiireid otsuseid nõudvate küsimuste korral kasutab hindamisnõukogu ka e-koosolekuid ning hääletus toimub e-kirja teel. E-koosolekud samuti protokollitakse.

Hindamisnõukogu viies koosseis kinnitas esimesel koosolekul (31.03.22) uue kodukorra („[Sihtasutuse Eesti Teadusagentuur hindamisnõukogu ja eksperdikomisjonide kodukord](#)“). Kolme tegevusaasta (veebbruar 2020 – jaanuar 2023) jooksul pidas hindamisnõukogu kokku 42 koosolekut (2020 – kaksteist (sh 4 e-koosolekut); 2021 – kolmteist (sh 2 e-koosolekut); 2022 – kuusteist (sh 5 e-hääletust); 2023 – üks).

Tagamaks hindamisnõukogu otsustusprotsesside ja otsuste erapooletuse, on kodukorra punktis sätestatud huvide konflikti vältimine. Hindamisnõukogu liige on kohustatud deklareerima enda huvide konfliktid enne taotlusele ligipääsu saamist ja hindamisprotsessi käigus ilmnenuid huvide konfliktist peab hindamisnõukogu liige esimesel võimalusel teada andma. Huvide konfliktis olev hindamisnõukogu liige ei osale konkreetse taotluse hindajate valikul, ei saa juurdepääsu taotlusele ning selle hinnangutele, ei võta osa konkreetse taotluse arutelust ega hindamisest ning ei tee ettepanekuid konkreetse taotluse rahuldamise kohta. „Eesti Teadusagentuuri hindamisnõukogu moodustamise kord ja töökord“ määruse kohaselt peatuvad hindamisnõukogu liikme volitused taotlusvooru perioodiks, kui hindamisnõukogu liige ise taotleb uurimistoetust või osaleb taotluses põhitäitja või täitjana (§ 4 (5)).

Hindamisnõukogu võib taotluste ja aruannete kvaliteetsemaks hindamiseks moodustada vastava ekspertiisiga eksperdikomisjone. Hindamisnõukogu viienda koosseisu tööd toetas 11 Eesti teadlastest koosnevat eksperdikomisjoni – seitse valdkondlikku eksperdikomisjoni (loodusteadused (eraldi alakomisjonid täppisteadustes ning bio- ja keskkonnateadustes), tehnika ja tehnoloogia, arsti- ja terviseteadused, põllumajandusteadused ja veterinaaria, sotsiaalteadused, humanitaarteadused ja kunstid), sihtgrandi eksperdikomisjon (2020. a COVID-sihtgrantide taotluste hindamiseks), arendusgrandi eksperdikomisjoni (2021. a), järel doktoritaotluste eksperdikomisjon (2022. a), teaduseetika ja andmehalduse eksperdikomisjon.

Hindamisnõukogu viienda koosseisu eksperdikomisjonid (2020-2021)

1. Loodusteaduste eksperdikomisjon (2020-2021):

1.1. Täppisteaduste (matemaatika, arvutiteaduste ja informaatika, füüsika- ning keemiateaduste) alakomisjon:

Toomas Rõõm	komisjoni juht, Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi juhtivteadur (hindamisnõukogu liige);
Ülle Kotta	Tallinna Tehnikaülikooli juhtivteadur (hindamisnõukogu liige);
Ivo Leito	Tartu Ülikooli professor (hindamisnõukogu liige);
Andi Hektor	Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi vanemteadur;
Asko Uri	Tartu Ülikooli professor;
Ivari Kaljurand	Tartu Ülikooli kaasprofessor;
Jaan Janno	Tallinna Tehnikaülikooli professor;

Jaan Penjam	Tallinna Tehnikaülikooli nõunik, emeriitprofessor;
Jüri Vain	Tallinna Tehnikaülikooli kaasprofessor;
Kaido Tammeveski	Tartu Ülikooli professor;
Kaupo Kukli	Tartu Ülikooli professor;
Kristjan Kannike	Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi vanemteadur;
Marco Kirm	Tartu Ülikooli professor;
Martti Raidal	Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi juhtivteadur;
Mihkel Kaljurand	Tallinna Tehnikaülikooli emeriitprofessor;
Peeter Normak	Tallinna Ülikooli professor;
Peeter Tenjes	Tartu Ülikooli kaasprofessor;
Raivo Stern	Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi juhtivteadur;
Riina Aav	Tallinna Tehnikaülikooli professor;
Tarmo Uustalu	Tallinna Tehnikaülikooli juhtivteadur;
Varmo Vene	Tartu Ülikooli professor.

1.2. Bio- ja keskkonnateaduste (maateaduste ja nendega seotud keskkonnateaduste, bioteaduste ning teiste loodusteaduste) alakomisjon:

Anne Kahru	komisjoni juht, Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi juhtivteadur (hindamisnõukogu liige);
Lili Milani	Tartu Ülikooli professor (hindamisnõukogu liige);
Tiina Nõges	Eesti Maaülikooli professor (hindamisnõukogu liige);
Arnold Kristjuhan	Tartu Ülikooli professor;
Elin Org	Tartu Ülikooli kaasprofessor;
Ivika Ostonen-Märtin	Tartu Ülikooli professor;
Jaak Truu	Tartu Ülikooli professor;
Kaia Palm	ProtoBios OÜ juhtivteadur, Tallinna Tehnikaülikooli dotsent;
Kaja Kasemets	Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi vanemteadur;
Kalle Kirsimäe	Tartu Ülikooli professor;
Kalle Olli	Eesti Maaülikooli professor;
Leho Tedersoo	Tartu Ülikooli professor;
Maia Kivisaar	Tartu Ülikooli professor;
Margit Heinlaan	Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi vanemteadur;
Meelis Pärtel	Tartu Ülikooli professor;
Pärt Peterson	Tartu Ülikooli professor;
Siim Veski	Tallinna Tehnikaülikooli professor;
Tiit Lukk	Tallinna Tehnikaülikooli vanemteadur;
Tiiu Koff	Tallinna Ülikooli professor;
Toomas Tammaru	Tartu Ülikooli professor;
Tõnis Timmusk	Tallinna Tehnikaülikooli professor;
Urmas Lips	Tallinna Tehnikaülikooli professor;
Viljar Jaks	Tartu Ülikooli kaasprofessor;
Ülo Mander	Tartu Ülikooli professor.

2. Tehnika ja tehnoloogia eksperdikomisjon (2020-2021):

Jarek Kurnitski	komisjoni juht, Tallinna Tehnikaülikooli professor (hindamisnõukogu liige);
-----------------	---

Eduard Petlenkov	Tallinna Tehnikaülikooli professor (hindamiskoostöökogu liige);
Ivar Kruusenberg	Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi vanemteadur (hindamiskoostöökogu liige);
Irina Hussainova	Tallinna Tehnikaülikooli professor;
Kristjan Tabri	Tallinna Tehnikaülikooli vanemteadur;
Margit Kõiv-Vainik	Tartu Ülikooli kaasprofessor;
Martin Timusk	Tartu Ülikooli kaasprofessor;
Peeter Ellervee	Tallinna Tehnikaülikooli professor;
Toomas Rang	Tallinna Tehnikaülikooli professor;
Ilona Oja Açıık	Tallinna Tehnikaülikooli vanemteadur;
Mart Loog	Tartu Ülikooli professor;
Toomas Rang	Tallinna Tehnikaülikooli professor.

3. Arsti- ja terviseteaduste eksperdikomisjon (2020-2021):

Allen Kaasik	komisjoni juht, Tartu Ülikooli professor (hindamiskoostöökogu liige);
Peeter Ross	Tallinna Tehnikaülikooli professor (hindamiskoostöökogu liige);
Eero Vasar	Tartu Ülikooli professor;
Katrin Õunap	Tartu Ülikooli professor;
Neeme Tõnisson	Tartu Ülikooli professor;
Pille Taba	Tartu Ülikooli professor;
Tambet Teesalu	Tartu Ülikooli professor;
Urmas Arumäe	Tallinna Tehnikaülikooli dotsent;
Kai Kisand	Tartu Ülikooli professor.

4. Põllumajandusteaduste ja veterinaaria eksperdikomisjon (2020-2021):

Marika Mänd	komisjoni juht, Eesti Maaülikooli professor (hindamiskoostöökogu liige);
Markus Vetemaa	Tartu Ülikooli juhtivteadur (hindamiskoostöökogu liige);
Andres Mäe	Eesti Taimakasvatuse Instituudi vanemteadur;
Aveliina Helm	Tartu Ülikooli professor;
Ivika Ostonen-Märtin	Tartu Ülikooli professor;
Kerli Mõtus	Eesti Maaülikooli dotsent;
Riho Gross	Eesti Maaülikooli professor;
Tiit Teder	Tartu Ülikooli kaasprofessor;
Toomas Paalme	Tallinna Tehnikaülikooli professor;
Helle Karro	Tartu Ülikooli professor.

5. Sotsiaalteaduste eksperdikomisjon (2020-2021):

Tiit Tammaru	komisjoni juht, Tartu Ülikooli professor (hindamiskoostöökogu liige);
Urmas Varblane	Tartu Ülikooli professor (hindamiskoostöökogu liige);

Veiko Lember	Tallinna Tehnikaülikooli vanemteadur (hindamiskoogu liige);
Allan Puur	Tallinna Ülikooli professor;
Andero Uusberg	Tartu Ülikooli kaasprofessor;
Lauri Mälksoo	Tartu Ülikooli professor;
Margit Keller	Tartu Ülikooli kaasprofessor;
Margus Pedaste	Tartu Ülikooli professor;
Kairi Kreegipuu	Tartu Ülikooli professor;
Triin Lauri	Tallinna Ülikooli dotsent.

6. Humanitaarteaduste ja kunstide eksperdikomisjon (2020-2021):

Liisi Keedus	komisjoni juht, Tallinna Ülikooli professor (hindamiskoogu liige);
Virve Sarapik	Eesti Kunstiakadeemia professor, vanemteadur (hindamiskoogu liige);
Marten Seppel	Tartu Ülikooli kaasprofessor (hindamiskoogu liige);
Elo-Hanna Seljamaa	Tartu Ülikooli kaasprofessor;
Eneken Laanes	Tallinna Ülikooli professor;
Geda Paulsen	Eesti Keele Instituudi vanemteadur;
Helle Metslang	Tartu Ülikooli professor;
Jaan Lahe	Tallinna Ülikooli kaasprofessor;
Kristin Kuutma	Tartu Ülikooli professor;
Olaf Mertelsmann	Tartu Ülikooli professor;
Anna Verschik	Tallinna Ülikooli professor;
Ene Kõresaar	Tartu Ülikooli kaasprofessor.

7. Arendusgrandi eksperdikomisjon (2021):

Eduard Petlenkov	komisjoni juht, Tallinna Tehnikaülikooli professor (hindamiskoogu liige)
Kai Kisand	Tartu Ülikooli professor
Eneken Laanes	Tallinna Ülikooli professor
Kaupo Reede	EAS rakendusuuringu programmi projektijuht
Ellu Saar	Tallinna Ülikooli professor
Ragmar Saksing	Tallinna Teaduspark Tehnopolu rohetehnoloogia valdkonna juht
Aavo Sõrmus	Bioexpert OÜ juhataja, AS Toidu- ja Fermentatsioonitehnoloogia Arenduskeskuse teadur
Mari Teesalu	Sotsiaalministeeriumi terviseala teadusnõunik
Tarmo Toiger	KPMG Baltics OÜ juhtimisnõustamise ja tehnoloogia valdkonna juht
Dmitri Vinnikov	Tallinna Tehnikaülikooli uurija-professor

8. Sihtgrandi eksperdikomisjon (2020):

Allen Kaasik	Tartu Ülikooli farmakoloogia osakonna juhataja, professor (hindamisnõukogu liige);
Eduard Petlenkov	Tallinna Tehnikaülikooli professor (hindamisnõukogu liige);
Ivar Kruusenberg	Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi vanemteadur (hindamisnõukogu liige);
Tiit Tammaru	Tartu Ülikooli professor (hindamisnõukogu liige);
Veiko Lember	Tallinna Tehnikaülikooli vanemteadur (hindamisnõukogu liige);
Aavo Sõrmus	Bioexpert OÜ juhataja;
Heli Paluste	Sotsiaalministeeriumi tervishoiuvõrgu juht
Indrek Reimand	Haridus- ja Teadusministeeriumi asekantsler (kõrgharidus ja teadus);
Irja Lutsar	Tartu Ülikooli mikrobioloogia osakonna juhataja, professor;
Kaupo Reede	Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse rakendusuuringute programmi projektijuht;
Mait Altmets	Põhja-Eesti regionaalhaigla infektsioonikontrolli talituse juhataja, vanemarst;
Priit Rospel	Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse (TEHIK) andmekorralduse ja andmeanalüüsi osakonna juhataja;
Ragmar Saksing	SA Tallinna Teaduspark Tehnopolis rohetehnoloogia valdkonna juht;
Sander Piiskop	Nordic Tersus Laboratory OÜ juhataja;
Tarmo Toiger	KPMG Baltics OÜ juhtimisnõustamise ja tehnoloogia valdkonna juht.

Hindamisnõukogu viienda koosseisu eksperdikomisjonid (2022)

2022. aastal läks ETAG uurimistoetuste taotluste hindamisel üle väliseksperdidest koosnevatele eksperdikomisjonidele, mida oli Frascati kuues valdkonnas (7 (alam)valdkonda)) kokku 17. Keskmiselt oli ühes komisjonis 8-9 liiget ning kokku hindas taotlusi 145 teadlast 25 riigist (Belgia, Brasiilia, Hispaania, Holland, Horvaatia, Iirimaa, Island, Itaalia, Leedu, Läti, Norra, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Sloveenia, Soome, Šveits, Taani, Tšehhi, Ukraina, Ungari, USA, Ühendkuningriik). PUTJD taotlusi hindas Eesti teadlastest koosnev järeldoktoritaotluste eksperdikomisjon, milles koos hindamisnõukogu liikmetega oli 20 teadlast. Esmakordselt hindas uurimistoetuste taotlusi Eesti ekspertidest koosnev teaduseetika ja andmehalduse eksperdikomisjon.

2022. aasta uurimistoetuste taotlusvooru eksperdikomisjonid:

Täppisteadused (Loodusteadused, LO1):

1. Matemaatika, arvutiteaduste ja informaatika eksperdikomisjon (LO1-1)
2. Füüsikateaduste eksperdikomisjon (LO1-2)
3. Keemiateaduste eksperdikomisjon (LO1-3)

Bio- ja keskkonnateadused (Loodusteadused, LO2):

1. Maa-, vee- ja keskkonnateaduste eksperdikomisjon (LO2-1)
2. Raku- ja molekulaarbioloogia eksperdikomisjon (LO2-2)
3. Ökoloogia ja evolutsioonibioloogia eksperdikomisjon (LO2-3)

Tehnika ja tehnoloogia (TE):

1. Ehitusteaduste ja mehaanika eksperdikomisjon (TE1)

2. Elektrotehnika, elektroonika ja infotehnika eksperdikomisjon (TE2)
3. Materjalitehnika ja nanotehnoloogia eksperdikomisjon (TE3)
4. Keemia- ja keskkonnatehnika ning biotehnoloogia eksperdikomisjon (TE4)

Arsti- ja terviseteadused (AR):

1. Arsti- ja terviseteaduste eksperdikomisjon (AR)

Põllumajandusteadused ja veterinaaria (PÕ):

1. Põllumajandusteaduste ja veterinaaria eksperdikomisjon (PÕ)

Sotsiaalteadused (SO):

1. Sotsiaalteaduste eksperdikomisjon (SO)

Humanitaarteadused ja kunstid (HU):

1. Ajaloo ja arheoloogia, etnoloogia, folkloristika ja antropoloogia eksperdikomisjon (HU1)
2. Keele- ja kirjandusteaduse eksperdikomisjon (HU-2)
3. Filosoofia, religiooniuuringute ja klassikalise filoloogia eksperdikomisjon (HU-3)
4. Kunsti- ja kultuuriteaduste ning semiootika eksperdikomisjon (HU4)

Järeldoktoritaotluste eksperdikomisjon

Teaduseetika ja andmehalduse eksperdikomisjon

Hindamisnõukogu tegevuse ülevaade

Uurimistoetuse taotluste ja aruannete hindamine

Aruandeperioodil moodustas tavapäraselt suurema osa hindamisnõukogu tööülesannetest uurimistoetuste ja mobiilsustoetuste taotluste ja aruannete hindamine.

2020-2022. aastatel toimus kokku kolm uurimistoetuste taotlusvoor. Hindamisnõukogu hindas ja arutas eksperdikomisjonide abiga taotlusi ning kolme vooru peale kokku tegi rahastamis ettepaneku 237-le taotlusele (vt lisa 1). Lisaks arutas ning kiitis hindamisnõukogu heaks 2020-2022. a kokku 154 PUT vahearuanne ning 206 lõpparuannet (vt lisa 1).

2021. aastal hakati loodusteaduste taotlusi eraldi menetlema kahes Frascati alamvaldkonnas: täppisteadused ning bio- ja keskkonnateadused.

Uurimistoetuste 2022. aasta taotlusvoorus pikenes stardiprojektide periood viiele aastale ja kolmandal aastal olevate projektide juhtidel oli õigus taotleda projektiperioodi pikendamist aasta võrra ning saada ka lisarahastust. Selle raames hindas hindamisnõukogu esitatud taotlusi ja kiitis heaks kõik 15 taotlust.

2021. a toimus üks taotlusvoor arendusgrantidele (EAG), mille käigus tegi hindamisnõukogu rahastamissettepaneku 12 taotlusele. 2020. a toimus erakorraliselt COVID-sihtgrandi voor, milles hindamisnõukogu kiitis heaks 14 taotlust (vt lisa 1).

Alates 2015. aastast uute **institutsionaalse uurimistoetuse (IUT)** teemade taotlusvoore enam ei korraldatud. Seega menetles hindamisnõukogu 2020. ja 2021. aastatel vaid IUT projektide lõpparuandeid (vt lisa 1).

2020.-2022. aastal hindas hindamisnõukogu ka Mobilitas Pluss programmi järeldoktori- ja tagasipöörduva teadlase toetuse taotlusvooru taotlusi ning järeldoktori- ja tagasipöörduva teadlase toetuse (SJD, STP) taotlusi ning projektide lõpparuandeid.

2020. aastal toimus erakorraliselt taotlusvoor sihtgrantidele SARS-CoV-2 viirusega seonduvate probleemide lahendamiseks. Hindamisnõukogu tegi rahastusettepaneku 14-le sihtgrandi taotlusele.

Muud ülesanded

Lisaks uurimistoetuste taotluste hindamisele panustas hindamisnõukogu aruandlusperioodil aktiivselt uurimistoetuste taotlusvoorude regulatsioonide ja juhendmaterjalide ettevalmistamisse ning uurimistoetuste menetlemise protsessi lihtsustamisse ja kvaliteedi tõstmisse. 2022. aastal panustas hindamisnõukogu oluliselt, et üleminek uurimistoetuste taotluste hindamisele välisekspertidest koosnevates eksperdikomisjonides toimiks võimalikult efektiivselt ja säiliks kvaliteetne hindamine.

Hindamisnõukogu üldised järeldused ja ettepanekud

Hindamisnõukogu tööperiood oli pärast mitut koosseisu jälle kolme aastane, mistõttu sai hindamisnõukogu töökorraldus hästi paika seatud ning hindamisnõukogul oli lihtsam täita suuremaid ja pikemat ettevalmistust vajavaid ülesandeid.

Pikem aruandlusperiood võimaldas edasi arendada uurimistoetuste menetlemise ja hindamise protsessi. Tähelepanuväärseim saavutus oli viimasel aastal toimunud edukas üleminek rahvusvahelistele eksperdikomisjonidele, mida on ka uurimistoetuste taotlejad üsna pikalt soovinud. Hindamisnõukogu toob välja, et lisaks teaduslikule tasemele peab võimalusel ekspertide valikul arvestama ka soolist ja vanuselist tasakaalu nii nagu seda tehakse hindamisnõukogu liikmete valikul.

Hindamisnõukogu on uurimistoetuste rahastamise puhul välja toonud valdkondliku mitmekesisuse ning ohu, et raha koguneb ühte valdkonda ja vaid vähesed teemad saavad rahastuse (sarnaselt nn „pungumisele“). Hindamisnõukogul võiks olla võimalus taotluse kvaliteeti silmas pidades mitmekesisust arvesse võtta ning soodustada. Lisaks peab hindamisnõukogu tähtsaks ka selliseid põhimõtteid nagu vanuseline ja sooline tasakaal ning asutuste esindatus.

Hindamisnõukogu toob välja, et ainult järeldoktorantuurile üles ehitatud teadlase karjääri mudel ei ole tänapäeva teaduses enam ainuvõimalik variant (tuleks arvestada nt sektoritevahelist mobiilsust). Liiga suur rõhuasetus on sellel, et doktorikraadiga noor teadlane peab kohe minema järeldoktorisse ja pärast seda looma oma teadusrühma. Mujal maailmas ei pea kõik teadlased olema grupijuhid ning kogenud ja erialaselt pädevad inimesed on väga väärtuslikud rühmaliikmed.

Lisaks peaks looma võimaluse kasutada uurimistoetuste lõpparuannete kvaliteeti ja/või sisulisi tulemusi uutes voorudes hindamise osana. Seetõttu tuleks üle vaadata ETISes aruannete kättesaadavus hindajatele või leida muu võimalus projektide tulemuslikkust hindamisel kasutada.

LISA 1

Tabel 1. Uurimis- ja mobiilsustoetuste menetlemise koondarvud 2020-2022

2020		uute taotluste arv	uute grantide arv	vahearuanne arv	Lõpparuannete arv
IUT, PUT, EAG	IUT				81
	PUT	413	92	34	55
Mobilitas Pluss/SJD, STP	järeldoktorid	111	28		17
	tagasipöördunud	28	14		6

2021		uute taotluste arv	uute grantide arv	vahearuanne arv	Lõpparuannete arv
IUT, PUT, EAG	IUT				34
	PUT	335	79	62	104
	EAG	76	12		
Sihtgrandid	COVSG				
Mobilitas Pluss/SJD, STP	järeldoktorid	88	19		12
	tagasipöördunud	21	10		4

2022		uute taotluste arv	uute grantide arv	vahearuanne arv	Lõpparuannete arv
	PUT	335	66	58	47
Mobilitas Pluss/SJD, STP	järeldoktorid	74	16		16
	tagasipöördunud	22	11		17

Lühendid: EAG – arendusgrant; IUT – institutsionaalne uurimistoetus; PUT – personaalne uurimistoetus (PUTJD, PSG, PRG); PUTJD – personaalse uurimistoetuse järeldoktorigrant; PSG- personaalse uurimistoetuse stardigrant; PRG- personaalse uurimistoetuse rühmagrant; Mobilitas Pluss – Euroopa Liidu töökehendite toel rahastatud mobiilsustoetuste programm; SJD – sissetuleva järeldoktorigrant; STP – tagasipöörduva teadlase grant.